

Brun støvlus (*Lepinotus patruelis*)

Den brune støvlusa er meget vanlig innendørs. Den gjør liten skade, men kan være til irritasjon om antallet blir høyt. Den holder til på fuktige steder hvor den blant annet spiser små muggsopper. Brun støvlus kan ikke bite eller suge blod.

Hvordan ser den brune støvlusa ut?

Brun støvlus er som voksen 2-3 mm lang og lys brun (Figur 1). Som andre støvlus har den en fortykkelse i pannen og lange, tynne antenner. De to første antenneleddene er lengre og tykkere enn de etterfølgende. De voksne har et par korte vinger, som ikke kan brukes til å fly med. Nymfene er mye lysere enn de voksne, og vingeanleggene synes først fra andre nymfestadium. Det er fem nymfestadier hos brun støvlus. Hannene er litt mindre og lysere enn hunnene. Brun støvlus har en mørk stripe mellom antennefestet og øynene (Figur 1).

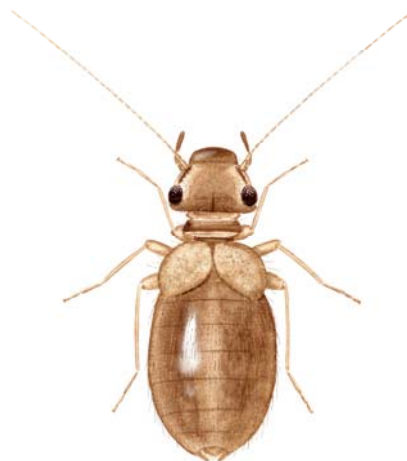
Hvor finner vi den brune støvlusa?

Brun støvlus finnes innendørs i hele Norge. Den kan forekomme i alle rom av huset, men er ofte knyttet til steder med høy fuktighet, som bad, kjellere og lignende.

Hvordan lever den brune støvlusa?

Biologien til den brune støvlusa er lite undersøkt, men vi vet at den lever av muggsopper og kan finnes på alle steder hvor disse får vokse. Den formerer seg kjønnert og bruker omkring 50 dager å gjennomføre livssyklus ved 25 °C (70 % luftfuktighet). Andre undersøkelser har vist at den brune støvlusa ikke tåler at luftfuktigheten går under 70 %, og at det optimale ligger rundt 80 %. Utviklingstiden ved 25 °C er derfor sannsynligvis raskere om fuktigheten er høyere. Ved 30 °C er dødeligheten av brun støvlusen høy. Mest sannsynlig er derfor den optimale utviklingstemperaturen godt under 30 °C.

I Storbritannia forekommer brun støvlus i lavt antall på matvarer i uoppvarmede lagre og i Irland har den vist seg å være vanlig i matvarelagre og kornsiloer. Den er også funnet i et ølbryggeri hvor den spiste på gjærsopper og korn fra bryggeprosessen. I en 20 års undersøkelse av kornlagre i Canada forårsaket en annen *Lepinotus* art, *Lepinotus reticulatus* et stort støvlusangrepet. Sannsynligvis var kombinasjon av høy fuktighet og forekomst av sopp årsaken til angrepet.

Illustrasjon: Hallvard Elven
© Folkehelseinstituttet

Figur 1. Brun støvlus (*Lepinotus patruelis*) er 2-3 mm lang og lys brun som voksen.

Hvilken skade kan den brune støvlusen gjøre?

I bolighus er brun støvlus først og fremst et trivselsproblem da de kan forekomme i stort antall på fuktige steder. I kjøkkenskapet kan de også ødelegge og forurense matvarer. Blir antall støvlus høyt i næringsmiddelbedrifter, lagre eller butikker kan matvarer bli forurenset og ødelagt.

Det er ikke påvist sammenheng mellom brun støvlus og allergi, men da dette er vist fra andre arter er den sannsynlig at også brun støvlus kan gi allergiske problemer.

Brun støvlus kan ikke stikke eller bite mennesker.

Kan en forebygge mot brun støvlus?

Det er vanskelig å forebygge mot brun støvlus. Støvlusene er overalt der det er fuktig og kan også komme inn i huse via mel eller andre matvarer. Fuktproblemer medfører en økt sannsynlighet for støvlus.

Matvarer bør oppbevares tørt og kjølig i tette bokser. Generelt er det lurt å støvsuge kjøkkenskap i stedet for å vaske. Tilføring av fuktighet ved vasking gir bedre levevilkår for insektene.

Hvordan bli kvitt den brune støvlusa?

Det er knapt mulig å bli helt kvitt brun støvlus, men det er godt mulig å holde antallet på et lavt nivå. Den beste bekjempelsen og forebyggingen er å gjøre forholdene permanent ugunstige. Brun

støvlus tåler ikke en relativ luftfuktighet på under 70 % og reduksjon av fuktighet vil være en viktig bekjempelsesmetode. Under normalt tørre omgivelser innendørs vil brun støvlus bare forekomme i begrenset antall.

For mer informasjon om bekjempelse av brun støvlus, se generelt skriv om støvlus.